Ч. 232 Пятниця 27 (15) жовтня 1893. Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львовскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Редакція и Администрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціѣ неопечатанѣ вольнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львовскои“ и въ ц. к. Старостахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

8. Засѣданє Палаты пословъ зъ дня 25 жовтня 1893.

На вчерашнôмъ засѣданю предложило правительство проектъ закона въ справѣ конверсіѣ буковиньского довгу индемнізаційного. — Внесенє пос. Герольда въ справѣ знесеня стану вымкового въ Празѣ передано комісіи для розслѣдженя предложенъ вымковыхъ.

Опôсля вела ся дальша дискусія надъ проектомъ реформы выборчои. Насамперэдъ промавлявъ пос. Крамаржъ и доказувавъ, що „Палата вже готова до загибели“. Все вже перевернене до горы ногами. Пленеръ стае ворожо противъ проекту и правительства; Яворскій зъ молодечою силою нападае на кабінетъ, а Гогенвартъ подае лѣвици руку до союза. Бесѣдникъ критикувавъ дальше условія, якѣ поставивъ пос. Яворскій для реформы выборчои а о оногдашнôй бесѣдѣ пос. Стадницкого сказавъ, що она не заслугуе навѣть на вôдповѣдь. (Пос. Пацакъ крикнувъ: То чиста реакція!) Мимо того полемізувавъ Крамаржъ зъ бесѣдою Стадницкого. Мимо всякого признаня для значѣня для стану мѣщаньского — казавъ бесѣдникъ — треба сконстатувати конечнôсть и обовязокъ, щобы держава втягнула до житя публичного такожь и робôтникôвъ. Всѣлякими обѣцянками не дасть ся заспокоити масъ. Робôтники мусять войти до Палаты, а тогды опустять становище неґаційне. Нѣмецкѣ соціяльнѣ демократы заявляють ся за льояльнымъ поступованємъ для осягненя своихъ цѣлей, зъ тои причины, що тамъ истнуе загальне право выборче вже вôдъ 20 лѣтъ. Въ Австріи по заведеню загального права выборчого наступивъ бы подôбный зворотъ. Бесѣдникъ обговорювавъ дальше звѣстнє внесенє пос. Бернрайтера и казавъ, що вôнъ мае на цѣли заткати ротъ робôтникамъ. За то проектъ правительства есть майстерскій и повенъ гадокъ. Крамаржъ закôнчивъ свою бесѣду тымъ, що звернувъ увагу на то, що теперь буде вести ся борба вже не противъ правительства але противъ верховодячихъ клясъ.

Пос. Вурмбрандъ доказувавъ насамперэдъ, якимъ способомъ ліберальна лѣвиця дôйшла до того, що поборюе проектъ ґр. Таффого. Причина того — казавъ бесѣдникъ — лежить въ тôмъ, що предложенє правительства есть неясне и въ своихъ наслѣдкахъ непевне; оно мусить кождого патріота наповняти страхомъ, бо будучнôсть Австріѣ попала бы черезъ него въ хаосъ. Консервативне міністерство ґр. Таффого перевертае ординацію выборчу до горы ногами. Она мусить вплынути и на ординацію выборчу до соймôвъ та до радъ громадскихъ, а то есть якъ разъ то, чого хотять соціялісты. На великихъ зборахъ народныхъ домагано ся загального, рôвного и безпосередного права выборчого для всѣхъ повнолѣтныхъ горожанъ, отже якъ въ Гонолюлю, безъ рôзницѣ пола, а то жаданє иде ще дальше поза Гонолюлю. Мы въ Австріи не бажаемо революціѣ, але дальшого орґанічного розвою и длятого всѣхъ насъ то такъ здивувало, що правительство хоче ввести до ординаціѣ выборчои елементъ революційный и хоче змѣшати зъ собою противности. То, що правительство называе заступствомъ интересовъ, есть властиво противнôстію интересôвъ и то проявило бы ся опôсля при борбахъ выборчихъ. Мы всѣ маемо то почутє, що передъ нами стоить щось великого. Здае ся, що высунено напередъ право выборче, щобы усунути споры національнѣ. Зъ переведенємъ права выборчого зроблено бы дѣйстно конецъ спорамъ національнымъ, але тогды розпочалися бы споры межинароднѣ.

Щожь теперь робити? — пытавъ Вурмбрандъ. Таке внесенє правительства, скоро разъ стануло на порядку дневнôмъ, не може щезнути. Парляментъ вôдкидаючи предложенє о реформѣ выборчôй, приймае на себе обовязокъ перевести иншу лѣпшу реформу. Всякій иншій, вже поставлени внесеня суть лѣпшій, якъ предложенє правительства. Наша праця парляментарна есть теперь перервана — мусимо насамперэдъ перевести реформу выборчу и мусить зôбрати ся новый на пôдставѣ тои реформы выбраный парляментъ, якимъ будемо въ силѣ розпочати зовсѣмъ на ново нашѣ роботы.

Пос. Фандерликъ заявивъ, що промавляючи за проектомъ правительства высказуе переконаня величезнои бôльшости ческого народу. Теперѣшна реформа выборча дае нѣмецкимъ ліберâламъ лишь нагоду до насильствъ. Реформа выборча есть неможливою зô зберѣганємъ нинѣшного стану посѣданя, але якъ бы й не було, мы мусимо одержати парляментъ, котрый бы дѣйстно бувъ выразомъ успособленя и гадокъ народôвъ Австріѣ.

Пос. Праде зазначивъ, що домаганє ся загального голосованя стае чимъ разъ голоснѣйше. Нинѣшный парляментъ ставъ ся лишь машиною до голосованя, а бракъ розумнои системы выборчои доводить до упадку парляментаризму. Загально взявши було бы предложенє правительства крокомъ на передъ, але бесѣдникъ не обѣцюе собѣ зъ него нѣчого, бо всѣ партіи вôдносять ся до него зъ недовѣремъ. Предложенє поминуло всѣ несправедливости, а додано новѣ. Вôнъ готовъ бы голосувати за водрубностію Галичины, колибъ Галичина мала бути взагалѣ выключена изъ звязи краѣвъ коронныхъ. Але такъ, якъ нинѣ то

---

5)

Циганьскѣ хрестины.

Весела споминка — Вол. Струпежницкого.

(Конець.)

Я звернувъ увагу вуйка на то, що батько и дѣдо новонародженого дитяти называють ся Барна Міґалі, а вôнъ тогды зацѣкавленый спытавъ заразъ начальника циганьскои громады, чи то они може не потомки того славного скрипника Барны Міґалія.

Старый циганъ сказавъ на то поважно и зъ гордостію: „О ува, ува! Барна Міґалі гравъ знаменито на „башаріпуненґері“ (на скрипцѣ), то бувъ славный „башапаскеро“ (музика).

— Въ Илешфальва въ „еліцін“ (въ замку) есть великій „обрезос“ (образъ) Барны Міґалія.

— О, я выдѣвъ той „обрезос“ Барны Міґалія. — Дальше розповѣвъ вôнъ, що Барна Міґалі бувъ его прадѣдомъ.

Въ циганьскôй родинѣ удержувала ся память о славнôмъ скрипнику а менѣ було призначено тримати до хресту правнука мадярского Орфея. Була то почесть, на яку бувъ бы нинѣ гордый не оденъ мадярскій маґнатъ.

На пытанє вуйка, чи хто зъ присутныхъ циганôвъ умѣе грати, вôдповѣвъ старый циганъ, що нѣ, але заразъ додавъ, що они розумѣють ся добре на коняхъ.

Олена розмавляла тымчасомъ зъ Веверіцою, а та розповѣла ѣй, що молода циганка Кокердальо — то волоцюга, що бѣгае за хлопцями „вôдъ ватры до ватры“, словомъ есть „цельтачка“. По пивѣ казавъ вуйко подати вина, вôдъ котрого циганамъ такъ очи свѣтили ся, якъ темнѣ топазы. Навѣть и дѣти, що качали ся по земли, дôстали по чарцѣ вина. Они пили та заѣдали тѣсточка и були такъ щасливѣ, що до довершеня ихъ щастя неставало имъ ще лишь ихъ товариша зъ баконьского лѣса.

Коли мы такъ сидимо громадками и розмавляемо зъ циганами, чуемо, якъ разомъ мѣжь нами почавъ будильникъ дзвонити. Оглядаемось, а будильникъ вже десь щезъ изъ шафы.

Дзвоненє будильника стае чимъ разъ голоснѣйше а рôвночасно и хороша Коракось скочила якъ пострѣлена серна та почала кричати якъ бѣснувата и вымахувати руками понадъ головою. Вôдъ страху и переляку ажь лице у неи змѣнило ся и она кричала якъ не своимъ голосомъ: „Ме сом човаходой — ме сом човаходой!“ (я зачарована) а годинникъ зъ будильникомъ, котрый тота сорока-злодѣйка зручно була вхопила, не перестає дзвонити въ широкôй кишени ѣѣ спôдницѣ.

На вуйка, панъ-отця, Олену и мене зробила була та сцена комічне враженє. — Мы смѣяли ся, що ажь за боки держалися. А циганы здивованѣ лишь дивили ся на дѣвчину та въ своѣй забобонности думали, що она справдѣ зачарована.

Она бѣгала якъ одурѣвша доокола по цѣлôй свѣтлици, ажь наконець набрала вôдваги и выдобувши годинникъ изъ кишенѣ, шпурнула нимъ на землю. Рôвночасно розыгралась страшна сцена.

Старый циганъ змѣркувавъ въ тôй хвили, що его донечка украла годинникъ.... въ его души розгорѣвъ ся страшенный гнѣвъ, очи выступили ему на верхъ и страшно вôдбивали своимъ бѣлкомъ вôдъ чорного поморщеного лиця.... однымъ скокомъ кинувъ ся вôнъ на дѣвчину, вхопивъ ѣѣ за косы и кинувъ нею до землѣ. Рôвночасно заблыснувъ въ его рукахъ острый складаный нôжь, котрый вôнъ якось такъ скоро, що ажь дивно, отворивъ зубами. Вôнъ перехиливъ дѣвчину, закричавъ люто, а пôднесена зъ ножемъ рука спустила ся на грудь дѣвчины. Вже кôнчикъ ножа доторкнувъ ся бувъ груди бѣдной дѣвчины, коли въ тôй хвили о. Мальчицкій вхопивъ зъ заду старого цигана за горло, я прискочивъ и собѣ та вхопивъ его за руку и вырвавъ нôжь зъ неи, а цигана самого перевернувъ на землю.

Всѣмъ, що на то дивили ся, ажь кровь

предложене представляє ся, не може его приняти анѣ нѣмецкій анѣ поступовый посолъ.

По сѣмъ закрыто засѣдане а слѣдуюче назначено на пятницю.

Перегляд политичный.

Въ письмѣ зъ Вѣдня доносять до Czasu, що правительство вже оголосило, що думає розвязати Раду державну. Однакожь коли то наступить, того ще не знати. У Вѣдни розôйшла ся чутка, що розвязане парляменту не наступить доти, доки не буде ухваленый проектъ закона о краєвôй оборонѣ. Лѣвиця, котра зъ разу була противъ сего предложеня, постановила теперь голосувати за нимъ. Здає ся, що законъ о краєвôй оборонѣ буде ухваленый передъ предложенями о станѣ вымкôвомъ.

Въ нѣмецкôй лѣвици заносить ся на великій роздоръ. Часть єѣ членôвъ пôдъ проводомъ пос. Думрайхера выступає опозиційно противъ дотеперѣшнои полїтики клюбу. Розôйшлась также чутка, що нѣмецка лѣвиця, клюбъ Гогенварта и Коло польске приступили до союза.

Зъ Петербурга доносять, що царь интересуєсь нинѣ больше якъ всякими иншими справами, розвоємъ россійскои флёты и въ послѣдныхъ часахъ поручивъ мінїстерству маринарки выготовити проґраму скрѣпленя ескадръ на моряхъ Балтійскôмъ и Чорнôмъ. — Царь поручивъ высказати испанскому правительству подяку за обявы прихильности для Россіѣ пôдчасъ гостины россійскои ескадры въ портахъ испаньскихъ.

Италїяньскі часописи доносять, що межи войскомъ на Сицилії ширить ся велика аґітація соціялістична. Въ Палермѣ здеґрадовано двохъ пôдофіцировъ, що належали до товариствъ соціялістичныхъ, и выслано ихъ на островъ Капрету.

Новинки.

Львôвъ дня 26 жовтня.

— **Комісія испытовій для кандидатôвъ учительскихъ.** Міністеръ просвѣты затвердивъ рескриптомъ въ дня 5 жовтня с. р. ч. 21.484 львôвску комісію испытову для кандидатôвъ учительскихъ въ ґімназіяхъ и школахъ реальныхъ въ дотеперѣшнôмъ єѣ складѣ такожъ на 1893/4 рôкъ, а крôмъ того именувавъ испытувателемъ зъ педаґоґіѣ краєвого инспектора середныхъ школъ дра Жигм. Самолевича, а испытувателями для рисункôвъ ґеометричныхъ инспектора школъ середныхъ Ив. Франкого и проф. політехніки дра Пляцида Дзивиньского.

— **Войскова присяга.** Ц. к. Міністерство вôйны зарядило, щобы асентерований и обовязаний до службы презенційнои, а также и необовязаний до службы презенційнои а лише покликуваний до вправъ войсковыхъ, складали присягу перші въ початку своєѣ службы, а другі пôдчасъ вправъ въ торжественный способъ. Дня 1 листопада мають рекруты складати сю присягу. Передъ присягою має бути богослуженя, єсли можна: на поли, а вôдтакъ має ся пояснити рекрутамъ значѣне присяги. Цѣле войско, офіцеры и урядники офіцерскі мають бути при тôмъ въ парадѣ. Розпорядженє се вый шло длятого, щобы друга присяга, торжествена, вбилась добре въ память воякамъ и щобы они розумѣли свои обовязки.

— **Испыты зъ лѣсництва въ р. 1893.** На самостôйныхъ господарѣвъ лѣсныхъ зложили у Львовѣ испытъ: Добряньскій Стефанъ, Каблакъ Михайло, Шидекъ Адамъ, Ціґльбаверъ Едвардъ зъ поступомъ добрымъ. Дворакъ Францъ, Попель Иванъ Олександеръ и Трукса Францъ зъ поступомъ достаточнымъ. На помочникôвъ въ лѣсовôй службѣ охороннôй и технічнôй зложили испытъ: Олекс. Церкевичь, Ферд. Фрай, Ив. Юрковскій, Мечиславъ Куриловичь, Вікторъ Мась, Людвикъ Пиотовскій, Робертъ Саламонъ або Лаика въ дуже добрымъ поступомъ; Григорій Целевичь, Степанъ Ковєровскій, Василь Крохмалюкъ, Адамъ Тушиньскій, Осипъ Вабічь, Аврелій Вітемберскій зъ добрымъ поступомъ; Едвардъ Адамскій, Иванъ Буляваже, Волод. Філеръ, Панкратій Грушка, Зеновій Гординьскій, Казимиръ Ильницкій, Болеславъ Кавцкій, Віяк Квасневскій, Францъ Левицкій, Стан. Сабатъ, Феліксъ Саликъ, Кароль Шмальцъ, Иванъ Творидло, Юліанъ Василевько и Францъ Вонсовичь зъ достаточнымъ поступомъ.

— **Маркіянове свято.** Пятьдесяті роковины смерти и перенесеня мощей поэта Маркіяна заповѣдають ся въ Тернополи величавымъ обходомъ. Крôмъ богослуженя поминального вôдбудуть ся тамъ вôдчиты о заслугахъ и житю сего мужа, а именно: „Въ „Читальни мѣщаньскôй" выголосить вôдчитъ п. К., вечеромъ въ „Бесѣдѣ" профессоръ о. Гл., въ Бурсѣ рôвножь вôдчитъ переплѣтаный отвѣтными спѣвами и въ семинаріи учительскôй. Філія Просвѣты въ Тернополя высылає 3 вôдпоручникôвъ на похоронъ до Львова. Въ тôмъ дни памятнôмъ повѣвати будуть чорні хоругви на церквахъ, Бурсѣ и фундаціи князя Острогского. Русины высылають вѣнець на домовину покойника, уложеный въ білетôвъ о власноручныхъ пôдписахъ. — Въ справѣ перенесеня мощей бл. п Маркіяна Шашкевича выдавъ унѣвскій урядъ деканальный обѣжникъ, котрымъ взыває духовеньство деканата унѣвского, щобы ґреміяльно и въ комплетѣ взяло участь въ тôмъ торжествѣ, а то по тôй причинѣ, що пок. Маркіянъ передъ 50 лѣтами въ унѣвскôмъ деканатѣ дѣлавъ и яко парохъ въ Новосѣлкахъ лѣскихъ померъ; тожь годить ся, щобы духовеньство деканата унѣвского почтило память многозаслуженого поэта и патріота. При тôмъ просить, щобы найблизше сусѣдне духовеньство оголосило своимъ парохіянамъ згадане торжество, та загрѣло ихъ до численнои участи, и зъ ними дня 31 с. м. рано зъ процесіями до Новосѣлокъ лѣскихъ прибуло. Всѣхъ же кондеканальныхъ просить, щобы въ згаданôмъ дни по можности зъ службами божими прибули. — Заходомъ Русинôвъ повѣта борщѣвского и охрестности вôдправить ся богослужене поминальне за душу бл. п. Маркіяна Шашкевича, дня 31 жовтня с. р. въ парохіяльнôй церквѣ въ Борщевѣ о годинѣ 10-ôй рано, на котре въ имя незабутнои памяти нашого дорогого писателя почитателѣ его запрошують ся.

— **Білєты на концертъ „Львовского Бояна" въ честь Маркіяна Шашкевича,** якій вôдбуде ся дня 1 падолиста, можна замавляти у п. Костя Паньковского при ул. Театиньскôй ч. 19 у Львовѣ до дня 28 жовтня. Гостѣ зъ провінціи будуть могли дôстати білєты при касѣ въ день концерту. Цѣны мѣсць: крѣсла першорядні 1 зр. 50 кр., другорядні 1 зр., вступъ на салю 50 кр., ґалєрія 25 кр.

— **Змѣна властителѣвъ.** Свидницю и Чапляки въ повѣтѣ яворôвскôмъ купивъ вôдъ Николая Якубовского Фр. Фанґоръ.

— **Холєра.** Дня 22 с. м. лѣчили ся 43 особы; дня 23 с. м. прибуло хорыхъ 7, выздоровѣло 6, померло 4, отже лѣчать ся 40. Въ Боднаровѣ въ пов. станиславôвскôмъ нема холєры. Дня 24 прибуло хорыхъ 7, выздоровѣло 5, померло 1, отже лѣчить ся 41. Помалу число хорыхъ меньшає.

— **Новый театръ въ Краковѣ** отворено и вôддано до публичного ужитку сими днями. Будынокъ сей розпочали будувати въ червни 1891 року, а повставъ вôнъ по части зъ добровôльныхъ датковъ, по части жь пôдмогою Сойму, котрый призначивъ на сю цѣль 100.000 зр. Добровôльно жертвували мѣжь иншими: бл. п. Кароль Круцеръ зъ Камѣнця подôльского 88.533 зр., кракôвска каса ощадности 13 286 зр., артистка Моджеевска 877 зр, Жиґ. Цешковскій 500 зр., Фел Шляхтовскій 300 зр. и т. д. Мѣжь умѣщеными въ новôмъ театрѣ бюстами находить ся также и бронзовый бюстъ головного жертвувателя Кароля Круцера. Будынокъ представляє ся гарно и має у внутрѣ всѣ урядженя пôсля найновѣйшихъ вымогъ. Въ торжествѣ отвореня театру взяли участь представителѣ Выдѣлу краєвого въ Є. Е. маршалкомъ кн. Сангушкомъ, дальше намѣстникъ гр. Бадені, представителѣ крак. академіѣ наукъ, польскі драматурґи зъ Варшавы: Ґавалевичь, Боґуславскій и Залескій, ческій писатель Єлінекъ, директоръ ческого театру въ Празѣ Шубертъ, журналісты ческі Куфаеръ и Горжица, представителѣ львôвскои рады мѣскои и ин. На торжество насыпало кôльканацять телеґрамъ, мѣжь иншими вôдъ дра Савчака въ языцѣ рускôмъ.

— **Король Гумбертъ** любить дуже ходити по дощи, пôдчасъ вихру и бурѣ. Чимъ гôрша погода, тымъ

въ жилахъ застигла. Всѣ страшно крикнули.... особливо перепудивъ ся бувъ вуйко, котрого невинный жартъ мôгъ бы бувъ сумно закôнчити ся. Тяжкій камѣнь спавъ ему зъ грудей, коли побачивъ, що старый циганъ лежить безсильный на земли. А старый Барна проклинавъ доньку на чôмъ свѣтъ стоить! Ажь теперь розкрывъ вôнъ передъ нами свою душу, въ котрôй вôдозвалась искра чистого чувства.... чувства вдячности. Щире поступоване вуйка выкликало въ нѣмъ то чувство и вôнъ бувъ бы забивъ власну доньку за то, що она напосѣлась на власнôсть чоловѣка, котрый такъ щиро поступивъ собѣ зъ людьми, котрыхъ весь свѣтъ цурає ся. Вôнъ хотѣвъ показати, що вôнъ ще не такій пôдлый, щобы его родина вôдплачувала ся крадежею за добродѣйство. Природне чувство выкликало гнѣвъ въ его души и спонукало его вхопити за нôжь. За хвильку пôзнѣйше розповѣдала Веверіца, що старый Барна хваливъ бувало свою доньку, коли она середъ иншихъ обставинъ щось була украла.

Мы немало намучили ся, закимъ трохи успокоили старого Барну, котрый все ще сердито споглядавъ на свою доньку. Вуйко пояснивъ ему вôдтакъ, що то бувъ лишь жартъ и вôнъ наконець зовсѣмъ успокоивъ ся. Коракосъ стояла тымчасомъ въ кутику блѣда якъ стѣна, ажь Олена почала зъ нею розмавляти та й єѣ успокоила.

Наша розрада и кôлька чарокъ угорского вина усунули таки зовсѣмъ гнѣвъ старого цигана та й розвеселили знову цѣлу циганьску громаду. Вуйко и о. Мальчицкій почали розмавляти зъ циганами про конѣ и подали имъ гаваньскі циґара, котрі циганамъ очевидно дуже смакували, бо они ихъ не лишь курили, але й ѣли. Пôдчасъ коли циґаро зъ одного кôнця курило ся, то они его зъ другого кôнця жували, а коли оно вже докурило ся такъ, що лишавъ ся ще лишь малый кôнчикъ, то й той щезавъ заразъ въ циганьскôмъ ротѣ.

Я ставувши собѣ зъ боку пôдъ вôкномъ роздумувавъ, якъ то легко може въ житю якесь смѣшне дѣло зовсѣмъ льоґічно и природно перекинути ся у сумне.

Веверіца тымчасомъ плекала свого малого Михася, а Кокердальо ворожила Оленѣ зъ долонѣ, що она незадовго вôддасть ся. Циганята такъ були попоѣли, що не могли рушати ся и полягали рядомъ оденъ коло другого животами на землю. Зъ лѣнивства навѣть не хотѣли говорити, лишь вôдъ часу до часу котрыйсь зъ нихъ крикнувъ, коли его той чорный хлопчище ущипнувъ въ голе тѣло щипцями, що ихъ укравъ паламареви зъ церкви.

Коли я вôдтакъ вернувъ назадъ до циганôвъ, попросивъ ихъ, щобы они позволили своимъ жѣнкамъ и дѣвчатамъ продати менѣ тй монеты, котрі я собѣ вчера бувъ вышукавъ. Але старый Барна просивъ мене дуже, щобы я той торгъ вôдложивъ до завтра. Вôдтакъ подякувавъ намъ всѣмъ въ довгôй краснорѣчивôй промовѣ и славословивъ насъ за ту ласку, що мы приняли ся пôйти до него въ кумы та що такъ цѣлу его громаду угостили. Вôдтакъ почали всѣ разомъ збирати ся до вôдходу.

Вуйко попросивъ ихъ, щобы они забрали собѣ всѣ стравы, що ще лишили ся на полумыскахъ. Циганы почали вôдтакъ все скидати то до своихъ шапокъ то до торбъ, а циганки забрали въ спôдницѣ и куропатвы и баранину та сернину и тѣсточка — все въ сумѣшь та розклонюючись низенько забрали ся.

Мы вышли вôдтакъ на гору до ѣдальнѣ и дивили ся зъ вôдтамъ черезъ отверте вôкно, якъ циганы выходили зъ замку. Коли они насъ побачили, поклонили ся знову ажь до самои землѣ, а коли переходили пôдъѣздомъ, почала пôдохочена ихъ молодѣжь спѣвати циганьску пѣсню:

Сомі чорі, чочорі,
Гас ода кашторі
Пане мая адаі віко —
Чак міо Девель баро.

що значить по нашому:

радше выѣзджае король на прохôдъ, а ловы его вôдбувають ся звычайно въ днѣ найбôльше непогôдні. Коли посвячували мôстъ Маргареты въ Римѣ, бурміетръ читавъ свою мову пôдъ нарасолемъ, а король стоявъ въ вôдкрытою головою на зливѣ и бувъ въ дуже добрôмъ гуморѣ. Алежь бо вôнъ и здоровле мае таке, що можна ему позавидувати.

— **По вѣнчаню подорожь у воздухъ.** Воздушный плывакъ въ Турину, Шарльоние, оженивъ ся недавно зъ 18 лѣтнею дѣвчиною, а що ему не новина лѣтати бальономъ попôдъ небесами, то вôнъ взявъ на бальонъ своихъ двохъ приятелѣвъ и жѣнку и поѣхавъ въ гору. Вѣтеръ схопивъ бальонъ и понѣсъ его надъ горы Альпы. Що тамъ зъ нимъ стало ся, не знати, але люде найшли самого Шарльониета на ожеледци зъ розбитою головою, а его жѣнку и приятелѣвъ тяжко раненыхъ. Здае ся, бальонъ лукъ у воздусѣ.

— **Добра реклама.** Здавало бы ся, що люде вже не зможуть выдумати новыхъ способôвъ рекламы для своихъ продуктôвъ, але показуе ся, що все найдуть ся новû. Нема вже, якъ нідерляндскій купцѣ голосять по цѣлôмъ свѣтѣ, яке у нихъ добре какао, а таки ще имъ того крику мало; они выдумали ще таку рекламу. Въ Амстердамѣ, коли на улици людей найбôльше, якійсь порядный панокъ перескакуе поруче на мостѣ, паде въ воду, щезае, вôдтакъ за хвилю выплывае, отвирае парасоль и люде, що збѣгли ся дивити на топельника, читають на парасоли написъ: Какао въ купця (имя) найлѣпше зъ всѣхъ. Переплывши такъ кусень рѣки, выскакуе панокъ на берѣгъ, вѣдае до воза и вôдъѣздить.

✝ Посмертнû вѣсти.

— Олександеръ Радиевичъ, гр. кат. священикъ въ Шоломыи, бувшій соймовый посолъ, померъ дня 24 с. м., проживши 65 лѣтъ житя, а 43 священьства. — Въ Коломыи померъ Ив. Сидоровичъ, аптикарь, довголѣтный членъ громадскои рады, директоръ касы, въ 74 роцѣ житя.

Господарство, промыслъ и торговля.

Клопоты нашихъ рôльниковъ зъ слимаками.

Якась чорна доля повисла надъ нашимъ краемъ! Що разъ то новû лихи спадають на него: коли не посуха — то градовû тучѣ, зливы и повѣнь; коли не се — то миши, а коли не миши, то — слимаки! Зъ кôлькохъ сторôнъ, особливо зъ дрогобицкого повѣта, наспѣли теперь вѣсти, що тамъ слимаки роблять страшенну шкоду въ засѣвахъ. Коло Мединичь, кажуть, появила ся така страшенна маса слимаковъ, що они позъѣдали цѣлû ланы збôжа такъ, що ихъ ажь треба було переорати. Господарѣ стоять безраднû и заходять въ голову, якъ бы то дати собѣ раду зъ тою новою язвою. Думаемо отже, що якъ разъ добра нагода розповѣсти дещо про сего шкôдника и показати на способы, якими можна боронити ся вôдъ него.

Звычайно роблять такъ званû польнû слимаки (Limax agrestis) велику шкоду лишь по огородахъ, але часомъ розмножать ся такъ сильно, що роблять величезнû шкоды и по поляхъ. Такъ було н. пр. въ Нѣмеччинѣ въ рокахъ 1768 до 1771, 1816 до 1817, 1851 и 1853, а въ новѣйшихъ часахъ въ 1891 р. Коли лѣто буває дуже вогке, то слимаки множать ся найбôльше, але що пôльнû слимаки не люблять великого тепла и не зносять сонця, то появляють ся звычайно у великôй масѣ ажь въ осени, коли холоднû и вогкû ночи имъ дуже спріяють. Также люблять они вогку глинковату землю. Они держать ся найбôльше на сѣножатяхъ и на конюшинѣ, мѣжь корчами та на берегахъ потокôвъ, передовсѣмъ же по тѣнистыхъ лѣсахъ. Вôдъ довгои посухи гинуть они великими масами, хочь зарывають ся въ землю неразъ бôльше якъ пôвъ метра глубоко. Также и суха студѣнь шкодить имъ, але добачено вже неразъ, що они зъ весны, - коли трохи потеплѣе и снѣгъ боками стопить ся, пасуть ся на поляхъ выгôдно и пôдъ снѣгомъ. Дорогу, котрою слимакъ переходить, легко по тôмъ пôзнати, що вôнъ лишае за собою слизъ. Пôдчасъ спеки мусить слимакъ пускати зъ себе богато слизу, а то его дуже ослабляе и длятого волить вôнъ скорчившись сховати ся десь у вогке мѣсце и чекати тамъ, доки не настане вогка пора. Але коли на дворѣ стане вогко, то слимаки лазять навѣть досыть скоро. Слимакъ польный не єсть дуже переберчивый и ѣсть всѣлякû роды травъ, пшеницю, жито, овесъ, кукурудзу, конюшину, рѣпакъ, капусту, гарбузы, огôрки и т. д., але найрадше объѣдае лишь молоденьку ткань ростинъ, листе и т. д. Однакожь не ѣсть твердого зерна, якъ то написала була сими днями одна львôвска ґазета.

Слимаки польнû, якъ и другû слимаки суть т. зв. обôйняками або мѣшанцями, то значить, що оденъ и той самъ слимакъ єсть заразомъ и самцемъ и самицею. Они парують ся въ червни, а вôдъ серпня зачинають зносити ячка и зносять ихъ ажь до пôзнои осени. Тû, котрыхъ заскочить зима, зносять ячка ажь на весну. Зъ тыхъ ячокъ, що выглядають якъ икра, и котрû они складають купками, вылазять до 4 недѣль маленькû на 3 міліметры слимачки. Слимаки можуть жити при догôдныхъ обставинахъ и кôлька лѣтъ, але звычайно жиють лишь 5 або шѣсть мѣсяцѣвъ, гинуть звычайно великими масами вôдъ спеки або студени, або стають ся жертвами численныхъ своихъ ворогôвъ. Коли слимаки появлять ся де великими масами, то дуже часто заходить на нихъ пошесть вôдъ якогось грибка, що на нихъ осѣдае; они гинуть тогды тысячами. Найбôльшими ворогами слимакôвъ суть: кертицѣ, шпаки, кавки и дрôбъ. Кажуть, що качки годованû слимаками дуже товстѣють а мясо ихъ буває дуже смачне.

Коли на якôмъ поли слимаки показують ся частѣйше у великихъ масахъ, то треба тому вже напередъ тымъ способомъ зараджувати, що поле осушуе ся, очищує зъ каміня и робить ся глубокû а вузки борозды; коли знае ся яке мѣсце, зъ котрого слимаки найбôльше розлазять ся, то вôддѣлюе ся его ровами зъ стрôмкими берегами.

Найпевнѣйшій спосôбъ, якимъ можна выгубити слимаки, єсть вызбируване ихъ. Однакожь того способу можна найлѣпше уживати лишь въ огородахъ. На поляхъ, де збиране вымагае богато силъ робочихъ або єсть за дороге, можна его собѣ тымъ способомъ улекшити, що розкидае ся кафлѣ або дощинки, пôдъ котрû слимаки ховають ся. Можна ихъ также вабити въ той спосôбъ, що въ борозды кладе ся листе зъ капусты а найлѣпше покраянû гарбузы. Слимаки сходять ся у великôй масѣ до гарбузôвъ, а тогды можна ихъ безъ великого труду збирати и убивати. Тамъ, де то рѣчь можлива, дуже добре выганяти на поле качки и куры. Побôчь вызбируваня слимакôвъ єсть, кажуть, также добре посыпувати поле негашенымъ вапномъ, але то можна лишь тогды робити, коли на дворѣ сухо; вапно паде на слимакôвъ, вытягае зъ нихъ воду и убивае ихъ. На меншихъ просторахъ н. пр. въ огородахъ, мае бути добрымъ поливати грядки водою зъ вапна або варомъ зъ цибулѣ, тютюнового або орѣхового листя. Коли-жь слимаки появлять ся де въ такъ великôй масѣ, що вже годѣ имъ дати раду, то не позôстане нѣчого, якъ лишь жертвувати засѣвъ и звалкувати рôлю тяжкимъ валкомъ; мокре поле скородить ся боронами переплетеними добре тернемъ. Терне роздирае слимакôвъ, они мусять пускати зъ себе богато слизу и вôдтакъ гинуть. Найскорше однакожь можна выгубити слимаки глубокимъ переоранемъ поля.

ТЕЛЕГРАМЫ

Вѣдень 26 жовтня. Комісія войскова приняла безъ змѣны новелю до закона о краєвôй оборонѣ.

Прага 26 жовтня. При вчерашныхъ доповняючихъ выборахъ до рады громадскои выбрано 16 Старочехôвъ и 13 Молодочехôвъ; мають ще вôдбути ся чотири тѣснѣйшû выборы.

Ліонъ 26 жовтня. Россійскій адміралъ Авелянъ приймавъ 160 депутацій всѣлякихъ товариствъ, котрû принесли ему дарунки. Передъ помешканемъ Авеляна зроблено велику овацію.

Берлинъ 26 жовтня. Найдост. Архікнязь Альбрехтъ вôдвѣдавъ канцлера Капрівіого и другихъ міністрôвъ.

Почдамъ 26 жовтня. Вчера по полудни проходжувавъ ся Найд. Архикнязь Альбрехтъ зъ цѣсаремъ по парку. При обѣдѣ тоаставъ цѣсарь въ честь Найд. Архикнязя, котрый вôдповѣвъ подякою.

Парижь 26 жовтня. Померла тутъ княгиня Чарторыйска зъ роду княгиня орлеаньска.

Я бѣдна, бѣдна на свѣтѣ дитина,
Вѣтеръ у поли то моя родина,
А крôмъ одного лишь Бога на небѣ
Нѣхто не стане менѣ въ потребѣ.

Вôдтакъ щезли намъ зъ очей....

V.

На другій день около полудня явивъ ся старый Барна въ замку, а зъ нимъ прийшли й два молодû циганы.

Потомокъ мадярского Орфея принѣсъ намъ подарунки.

Оленѣ давъ вôнъ тû монеты, котрû намъ такъ дуже були сподобались въ косахъ циганьскихъ красавиць. Вуйкови подарувавъ пачку корѣнцѣвъ для коней, „щобы имъ додати огню“, а менѣ.... принѣсъ въ дарунку батько наймолодшого Барны при помочи свого товариша таку рѣчь, котра для старого кавалера якъ найлѣпше знадобитись, величезный, новесенькій и червоный якъ грань — мѣдяный котелъ.

Я сказавъ тымъ чорнымъ волоцюгамъ, що они своимъ дарункомъ зробили зъ мене найщасливѣйшого чоловѣка на цѣлôй земли, бо менѣ вже вôдъ давна забагалось мати такій великій мѣдяный котелъ.

Вуйко обдарувавъ циганôвъ щедро, та й мôй дарунокъ ставъ имъ достаточно за котелъ.

Ще того самого дня щезли тû перелѣтаючû птицѣ зъ лѣсôвъ мого вуйка.

Пôдъ вечеръ попращавъ ся я зъ вуйкомъ. Олена вôдвела мене ажь до стаціѣ зелѣзницѣ, та не лишь мене самого, але й мôй мѣдяный котелъ, що бувъ привязаный зъ заду до воза. А що мы ѣхали на всхôдъ, то котелъ свѣтивъ ся въ промѣню заходячого сонця червонымъ свѣтломъ, якъ колибъ мы везли зъ собою зъ заду на возѣ якесь мале сонце.... Нашъ вôзъ бувъ зъ заду певно подôбный до того огнистого воза, котрымъ колись пророкъ Илія ѣхавъ до неба.

— Отъ теперь маешь начиніе, въ котрôмъ будешь мôгъ собѣ чай варити — договорювала менѣ Олена насмѣваючись зъ мене, коли на дворци несли сю свѣтячу дорогоцѣнность до вагона. Въ однôй хвили рушивъ поѣздъ зъ мѣсця и я поѣхавъ до Праги зъ свѣтячимъ доказомъ циганьскои вдячности.

Та ще й до нинѣ свѣтить ся сей дивный котелъ въ моѣй комнатѣ яко памятка по хрестинахъ праправнука мадярского Орфея, а надъ нимъ висить памятка по хрестинахъ его матери — шабля Ференча Ракочого. Я казавъ зробити пôдъ котелъ зелѣзный триножокъ и теперь стоить вôнъ коло мого бюрка замѣсть коша на паперы.

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера